

Ajánló

Békefy Lajos: Hit-, és erkölcsi, vallási alapismeretek fogvatartottaknak. Első munkafüzet. Budapest, 2010. 57 oldal.

A börtönlelkészi szolgálat újjáalakulásának 10 éves jubileuma alkalmából rendezett konferencián – 2010. október 13-én – mutatták be dr. Békefy Lajos, a Pálhalmi Bv. Intézet börtönlelkésze munkáját, amely nyomtatott, CD, valamint internetes változatban is elérhető. (Jelen ismertető a nyomtatott verzió alapján készült.)

A BVOP és a Pálhalmi Agrospeciál Kft. együttműködésében megjelent kiadványhoz Szászfalvi László államtitkár, dr. Bölcskei Gusztáv püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinata lelkészi elnöke és dr. Kökényesi Antal bv. altábornagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka írt ajánlást, illetve maga a szerző is ajánló sorokat fűzött a kötethez.

A munkafüzet négy egységre tagolódik: interaktív, kérdezz-felelek formában, tesztlapok segítségével dogozza fel a keresztyén hit és a Biblia fő üzeneteit, bevezetést ad a Szentírás könyveibe, keletkezésük körülményeibe, jellegzetes üzeneteibe. Harmadik egységként a tízparancsolat magyarázata tölti meg a füzet lapjait, s végül a nagy világvallásokról olvashatunk.

A szerző vezérelve – mint írja ajánlásában – a Krisztus-, és bibliaközpontúság volt munkája megírásakor. Tiszteletben tartotta mindenki felekezeti hitét, azt kereste, ami összeköt, és nem azt, ami szétválaszt. A munkafüzetet a börtönlelkész-társaknak, nevelőknek, mindenekelőtt azonban a fogvatartottaknak szánta, ugyanakkor a szélesebb olvasóközönség igényeinek kielégítésére is gondolt. Reménységét a következőképpen fogalmazta meg: „Olyan hasznos időtöltés lehet e füzet tanulmányozása, nem csak a börtönvilágban, hanem azon kívül is, ami beleillik annyira vágyott közösségi és egyéni megújulásunk nemzeti méretű programjába. Nagyon örülnék, ha ezt a magunk eszközeivel, a magunk szintjén, közösen formálódó egyetértésünk erejével tudnánk előmozdítani”.

Szászfalvi László előszavában hézagpótlónak nevezte dr. Békefy Lajos munkáját, mely kijelentéssel csak egyetérthetünk, és reméljük, hogy e szép kiállítású, képekkel illusztrált első kötetet hamarosan a kiadványsorozat második darabja is követni fogja.

Hautzinger Zoltán: A katonai büntetőjog rendszertana. Pécs, AndAnn Oktatási és Szolgáltató Kft., 2010. 224 oldal.

Jelen kötet a szerző – 2010 áprilisában summa cum laude minősítéssel megvédett – PhD-értekezésének általános részét dolgozza fel monografikus formában.

A könyv – amelyhez Kovács Tamás legfőbb ügyész írt előszót – tíz fejezetből épül fel. A bevezetést követő második fejezet a katonai büntetőjog elméleti alap-

jait vázolja fel. A harmadik gondolati egység a katonai büntetőjog határterületeit, az egyes társadalomtudományokhoz való kapcsolódásait térképezi fel. A „Katonai büntetőjog tudománya” című fejezet a tudományág nemzetközi és hazai szakirodalmának legfontosabb munkáit mutatja be. Az ötödik fejezet a katonai büntetőjog szabályozásának egyes modelljeit hasonlítja össze nemzetközi kitekintés alapján. A hatodik fejezet a szűkebb értelemben vett katonai büntetőjog kérdéseit tárgyalja, a következő anyagrész a katonai büntetőeljárás alapvonalait tekinti át. A nyolcadik fejezet a katonai büntetés-végrehajtási jog jellemzőit foglalja össze. Az Összefoglalásban a szerző azt a végkövetkeztetést vonja le, hogy a katonai büntetőjog nem önálló, az általános büntetőjogtól eltérő jogág, mert rendelkezései az általános büntetőjogi forrásokból származnak, és nem helyettesítik, hanem kiegészítik az általános büntetőjogi szabályokat. Ugyanakkor nem szabad elfelejtkeznünk Király Tibor – Kovács Tamás által idézett – véleményéről sem: „a katonákra vonatkozó büntetőjogi, eljárási és bírósági szervezeti szabályok az általános szabályokon felül vagy azokon kívül mindig külön testet alkotnak.” Tehát Hautzinger Zoltán meggyőző érvelését a katonai büntető jogszabályok önállóságának fenntartása mellett teljesen helyénvalónak gondoljuk.

A rendkívül tartalmas, kiérlelt munka a büntetés-végrehajtás zömében „katonai” állománya érdeklődésére is számot tarthat.

Konfliktuskezelés elítéltekkel. Kézikönyv a mediáció és helyreállító igazságszolgáltatás alkalmazhatóságáról a büntetés-végrehajtásban. (Szerk. Barabás A. Tünde, Fellegi Borbála, Windt Szandra.) Budapest, Foresee Kutatócsoport – Országos Kriminológiai Intézet, 2010. 95 oldal.

2010. október 21-én Balassagyarmaton sajtótájékoztatót számoltak be kutatók és büntetés-végrehajtási szakemberek a négy európai ország együttműködésében megvalósuló MEREPS (Mediation and Restorative Justice in Prison Settings – Mediáció és helyreállító igazságszolgáltatás büntetés-végrehajtásban) kutatásról, illetve arról, hogy Magyarországon az empirikus kutatás két színhelyen – a Balassagyarmati Fegyház és Börtönben, illetve a tököli Fiatalkorúak bv. Intézetében – zajlik, továbbá Balassagyarmat ad helyet a két alkalomból álló, szakembereket és fogvatartottakat egyaránt érintő képzésnek.

A MEREPS-kutatás keretében erre az alkalomra kiadtak egy kézikönyvet is, amely „olyan szakemberek számára készült, akik el tudják képzelni magukról, hogy pártatlan és semleges közvetítői szerepben segítsék súlyos bűncselekmények elkövetőit, sértettjeit és egyéb érintettjeit abban, hogy közösen dolgozzák fel a bűncselekmény okozta károkat, a felmerülő szükségleteket, és együtt gondolkodzanak a lehetséges helyreállítás módján.”

A kézikönyv a neves angliai mediátor, tréner, dr. Mariann Liebmann több évtizedes módszertanára épül, amelyet Nyugat-Európán kívül néhány afrikai és kelet-európai országban is alkalmaztak.

A kiadvány első része bemutatja a börtönmediációs képzés célját, programját, a resztoratív gyakorlatok elméletét és módszertanát, a gyakorlatok alkalmazását börtönökben; a második rész pedig hazai és külföldi esettanulmányokat közöl. Mint a sajtótájékoztatóra készült háttéranyag írja: „A könyvben bemutatott módszerek és esetek megmutatják, hogy a párbeszéd számos módon, közegeben, céllal és formában valósulhat meg börtönön belüli és kívüli konfliktusainkban egyaránt.”

Kriminológiai tanulmányok, 47. (Szerk. Virág György.) Budapest, Országos Kriminológiai Intézet, 2010. 233 oldal.

Az Országos Kriminológiai Intézet 2010-ben ünnepelte alapításának 50. évfordulóját. Az ünnepi Kriminológiai tanulmányokban szereplő írások, az OKRI-emlékév fő témái köré szerveződnek, így a „szabadság”, a „biztonság” és a „jog” kapcsolódási pontjait, egyes területeit vizsgálják. Nem csupán tematikus volta miatt rendhagyó a 2010-es kötet, hanem azért is, mert tanulmányait – a szokásostól eltérően – az intézet munkatársai mellett neves külföldi és magyar szakemberek írták.

Kovács Tamás legfőbb ügyész köszöntőjét és Virág György előszavát követően az első tanulmány, amelynek szerzője Hans-Jörg Albrecht, a biztonság és a bűnmegelőzés összefüggéseit elemzi. Irk Ferenc tanulmánya a kriminálszociológia lehetőségeit vizsgálja az újfajta kockázatok közepette. Korinek László dolgozata a kriminológia mai alapkérdéseit, alkalmazási területeit járja körül. Gönczöl Katalin „Kriminálpolitika és bűnözéskontroll Magyarországon” című tanulmánya a 2002 és 2009 közötti reformokról ad összefoglalást. Bárd Petra és Borbíró Andrea dolgozata a bűnözéskontrollban rejlő kockázatok jogi és etikai problémáit boncolgatja. Kerezsi Klára és Kó József tanulmánya az áldozattá válás magyarországi jellemzőit mutatják be a 2005. évi viktimológiai felmérés tükrében. Ulbrich Sieber tanulmánya a büntetőjog és a hadijog közötti határok elmosódásából eredő következményeket vizsgálja. Márki Zoltán írása a büntetőjogi elképzeléseket és törvényeket a bíró szemével látatja. A szerző megfogalmazása szerint: „Az elmúlt két évtizedben hullámozó gondolatok, hullámozó bűnözési helyzet, hullámozó törvényi módosítások tanúi lehettünk.” Polt Péter tanulmánya a mentelmi jog jogbölcseleti alapjait tárja fel. Finszter Géza „Erőszakszervezet vagy biztonságot szolgáltatató hatóság” című dolgozata a rendőrség jelenlegi és jövőbeni szerepét tárgyalja. Solt Ágnes és Virág György tanulmánya a szegregált telepeken élők világába vezet, kifejezetten a konfliktusok és problémák bemutatására vállalkozva.

Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XI. Tanulmányok „Quo vadis rendvédelem? Szabadságjogok, társadalmi kötelezettségek és a biztonság” című tudományos konferenciáról. Szerk. Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2010. 390 oldal.

A Korinek László akadémikus előszavával ellátott kötet harmincegy – egytől-egyig értékes – tanulmányának ismertetésére hely hiányában természetesen nem vállalkozhatunk. Az alábbiakban – vállalt szubjektivitással – csupán

„A rendvédelem aktuális kérdései” című rész néhány, nagyobb összefüggéseket tárgyaló, ha tetszik „filozófikusabb” tanulmányára és – ezekhez kapcsolódva – Zámbo Péter hozzászólására hívjuk fel a figyelmet.

Finszter Géza tanulmánya a rendészeti stratégia alkotmányos alapjait tárja fel. A szerző záró gondolataiban – többek között – a következőket írja: „A rendészeti igazgatás szilárd alkotmányos alapokat és fejlett közjogi szabályozást kíván, olyat, ami hatékony eszközöket biztosít a rendészeti szervek számára a jogellenes magatartások megelőzéséhez, megszakításához, és az állami büntető igény előkészítéséhez, és ugyanakkor meglapozza a rendészeti intézkedések törvényességét, védelmezi az emberi jogokat, valamint érvényesíti a hatalmi ágak elválasztásának elvét.” Teke András az előző tanulmányhoz hasonlóan nagy ívű dolgozata a rendészet, rendvédelem, biztonságvédelem újraértelmezésre tesz kísérletet a fogalmak mögötti tisztázatlanságokból, bizonytalanságokból kiindulva. Janza Frigyes – számos irodalmi példával és szakirodalmi párhuzammal színesített – tanulmánya a rendőri hazugságokról fontos szakma-etikai problémákra mutat rá. A szerző megfogalmazása szerint: „A rendőri hazugság témaköre megérett arra, hogy a rendészettudomány kiválóságai és a téma civil kutatói elkészítsék a rendőri hazugságok tipológiáját, feltárják a gyakorlatot, és oktatható formában a rendészeti oktatási intézmények rendelkezésére bocsássák ismereteiket.” Zámbo Péter a kötet legvégén található írásában a rendészet elméletéről, gyakorlatáról, valamint a rend és a szabadság összefüggéseiről fejt ki véleményét.

Ügyészek Lapja, XVII. évfolyam, 2010. 6. szám. (Kiadja az Ügyészek Országos Egyesülete. Főszerkesztő: dr. Kiss Anna PhD.)

Az alábbiakban az Ügyészek Lapja 2010. évi 6., ünnepi számának néhány – „önkényesen” kiragadott, a büntetés-végrehajtás tevékenységéhez kapcsolódó – cikkére, tanulmányára hívjuk fel a figyelmet.

A lap „Akinak a zsebében volt a marsallbot” címmel beszélgetést közöl dr. Kovács Tamás legfőbb ügyéssel, aki, amikor ügyészi munkássága tanulságairól kérdezték, ezt válaszolta többek között: „ez egy olyan pálya, ahol maradéktalanul mindenkinek elégedettséget okozni nem lehet. Ellenérdekű felek között kell hajóznunk... mi mindig belekerülhetünk támadásokba. Ezek ellen egyetlen megoldás van – ami mellé nem árt néha, ha jó idegekkel rendelkezik az ember – be kell tartani a törvényt, a szakma írott és íratlan szabályait. Ez végül is hosszútávon, végső soron megvéd mindentől.” Vókó György „A büntető felelősségre vonás megújulásának útjairól” című tanulmánya jelentős teret szentel a büntetés-végrehajtási jog szerepének hangsúlyozására. A szerző szerint európai büntetés-végrehajtási jogról csak tágabb értelemben beszélhetünk, „hiszen az Európa Tanács égisze alatt létrejött valamennyi határozat, ajánlás részét képezi, és ezeket az Európai Unió elfogadta.” Lajtár István írása a büntetés-végrehajtás feletti garancia- és kontrollrendszer, pontosabban az ügyészi kontrol és jogvéde-

lem kérdéseivel foglalkozik. Anton Fabry – akinek neve ismerősen cseng a büntetés-végrehajtási szakemberek számára – dolgozatában a „három csapás” büntetési elv szlovákiai bevezetésének tapasztalatit elemzi. Antal Szilvia a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészek 2010. szeptember 6-8. között Balatonlellén megtartott továbbképzéséről közöl színes tudósítást a lapban. (A továbbképzés első napján dr. Kökényesi Antal bv. altábornagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka „A büntetés-végrehajtás helyzete, fejlesztési elképzelései” címmel tartott előadást.)

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)